

El nacionalisme guanya terreny dins de l'església als Països Catalans

L'església catalana, a l'alça

Després de la tempesta ve la calma. Així, apagat el conflicte de què s'ha vist envoltada l'església catalana a finals d'estiu, una anàlisi detallada del mapa eclesiàstic als Països Catalans demostra que el corrent nacionalista és cada vegada més fort al nostre país.

Ara que les aigües s'han calmat en el món de la premsa espanyola en referència a l'església catalana i a la possibilitat apuntada pel bisbe de Solsona, Antoni Deig, de formar una Conferència Episcopal Catalana, bo seria fer un repàs, no als fets en si que van desencadenar l'agra polèmica d'aquest estiu —ja coneguts per tothom—, sinó a quina és la situació real de l'església dels Països Catalans. I és molt probable que aquest repàs pugui esdevenir revelador per a entendre quines han estat les raons de fons de l'actuació dels bisbes catalans i, també, de les reaccions de l'església espanyola i, sobretot, de la premsa de la capital de l'estat.

De fet, des que el cardenal Narcís Jubany va presentar la renúncia a l'arxidiòcesi de Barcelona el 12 d'agost de 1988 per haver complert els 75 anys d'edat, els moviments dins de l'església dels Països Catalans han estat diversos i complexos. Això no obstant, aquests moviments han tingut com a denominador comú una progressiva pèrdua de poder a les diverses diòcesis del nostre país de les posicions conservadores, en favor d'un increment del sector contrari a aquesta tendència, és a dir, el nacionalista català, més partidari d'una línia participativa i, si es pot dir així, progressista.

Un dels moviments inicials, i potser el que va començar el procés de transformació esmentat, fou el nomenament com a arquebisbe de Barcelona de Ricard M. Carles, el 27 de maig de 1990, que va posar fi a una sèrie il·limitada de conjetures sobre la persona idònia per a succeir el fins aleshores arquebisbe, Narcís Jubany. Amb Ricard M. Carles a l'arxidiòcesi de Barcelona, la Conferència Episcopal Espanyola (CEE), guanyava un dels llocs claus per a mantenir el seu domini: Barcelona. Hem de recordar que Ricard M. Carles, actual arquebisbe de la capital de Catalunya, era l'home de

Tendències de l'església als PP.CC.

la CEE per a substituir Narcís Jubany.

Junt amb Ricard M. Carles, la Conferència Episcopal Espanyola tenia com a persones claus als Països Catalans l'arquebisbe de València, Miquel Roca Cabanellas; Manuel Ureña, bisbe d'Eivissa i considerat un deixeble de Miquel Roca; i Joan Martí Alanís, bisbe de la Seu, que tot i el seu moderat catalanisme, es

comentava que el fet que fos president de la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació de la CEE l'acostava a la Conferència Episcopal Espanyola. Però aquesta situació, com veurem, només significava l'inici de la transformació esmentada.

Abans, però, caldria fer un repàs per saber com es trobava situat en el mapa

eclesiàstic dels Països Catalans l'altre corrent, el nacionalista català, durant l'època del nomenament de Ricard M. Carles com a arquebisbe de Barcelona. Els màxims exponents d'aquest corrent era Ramon Torrella, arquebisbe de Tarragona; Teodor Úbeda, bisbe de Mallorca; Josep M. Casas, bisbe de Castelló-Sogorb; i Antoni Deig, bisbe de Menorca. Com pot comprovar-se, ara fa aproximadament un any i mig, les forces entre totes dues tendències eclesiàstiques al nostre país estaven prou equilibrades, si més no en l'aspecte numèric. Això no obstant, el corrent conservador, com que tenia assegurada l'arxidiòcesi de València i de Barcelona, les dues més importants, feia que a la CEE li correspongués un lleu avantatge respecte a la línia nacionalista. Però, com hem dit, van succeir-se una sèrie de moviments que ràpidament van variar de forma determinant aquest mapa eclesiàstic.

Un dels canvis essencials fou el nomenament, el 16 de juliol d'enguany –junt amb Carles Soler–, de Joan Carrera com a bisbe auxiliar de Barcelona. Monsenyor Carrera és una persona profundament nacionalista; bastin com a prova les seves respostes a un qüestionari publicat abans d'aquest estiu a la revista *La Nació*. Sobre la pregunta de quin seria el grau polític que correspondria a Catalunya en el procés d'unificació europea, Joan Carrera contestava: "No crec que *correspondre* sigui la paraula adequada. Es tracta de conquerir. Catalunya ha de conquerir, més enllà del

simple reconeixement teòric de la seva condició de nació, un grau suficient d'estructura estatal que permeti el seu desenvolupament com a poble distint".

El nomenament de Joan Carrera com a bisbe auxiliar de l'arxidiòcesi de Barcelona fou determinant perquè significava un fort contrapès a Ricard M. Carles. Un exemple d'això últim ha estat la creació, a principis d'octubre d'enguany, de quatre demarcacions episcopals de l'arquebisbat de Barcelona, que és una fórmula de descentralització que elimina la possibilitat de creació de diverses diòcesis sufragànies, necessàries per a formar una província eclesiàstica que, ajuntada amb una altra província –en aquest cas la Tarraconense–, pogués formar una Conferència Episcopal Catalana (CEC).

Seguint amb els moviments a l'església dels Països Catalans, s'ha de destacar el nomenament d'Antoni Deig com a bisbe de Solsona. Deig, fins aleshores bisbe de Menorca, havia estat un dels impulsors, junt amb Teodor Úbeda, bisbe de Mallorca, del projecte d'independitzar les Balears de la província Valenciana, a la qual encara pertanyen. Aquest projecte s'espera que esdevingui realitat d'aquí a no gaire, i la seva importància ve donada pel fet que les Balears, en cas de constituir-se com a província eclesiàstica, podrien esdevenir –eliminada l'arxidiòcesi de Barcelona– l'element necessari per a constituir la CEC.

Per una altra banda, la diòcesi d'Eivissa resta vacant des que Manuel Urena va fer-se càrrec d'un altre bisbat, i això,

al mateix temps que ha permès unificar criteris respecte a la necessitat que les Balears formin una província eclesiàstica pròpia, ha deixat aïllat Miquel Roca Cabanelles, i per tant la Conferència Episcopal Espanyola, la diòcesi de València. Per contra, i sense abandonar les Balears, el buit que va deixar Antoni Deig a Menorca quan fou nomenat bisbe de Solsona va ser ocupat per Francesc Ciuraneta, que sí bé no té la mateixa fermesa nacionalista que el seu antecessor, sí que es troba almenys en la línia de nacionalisme més moderat de Teodor Úbeda.

Un altre moviment significatiu fou la designació de Lluís Martínez Sistach, bisbe auxiliar del cardenal Jubany, com a bisbe de Tortosa, en substitució de Ricard M. Carles. Martínez Sistach pertany a un tercer corrent eclesiàstic als Països Catalans, que segueix una línia de catalanisme moderat en què es pot incloure Josep M. Guix, bisbe de Vic; Ramon Malla, bisbe de Lleida; i Martí Alanís, bisbe de la Seu, que, pel que sembla, a poc a poc ha anat desmarcant-se del corrent espanyolista.

Quant a altres circumstàncies que cal tenir presents en aquest mapa eclesiàstic dels Països Catalans, s'ha de citar la posició nacionalista de Jaume Camprodon, bisbe de Girona, manifestada sobretot arran de la polèmica desvetllada pel *Full Diocesà* de l'11 de setembre d'enguany, i la intensa tasca de normalització lingüística de Josep M. Cases, bisbe de Castelló-Sogorb.

Eduard Company

és a la venda

debat
NACIONALISTA

15

debat
NACIONALISTA

Presentació:

A qui fan por en Duran i en Colom? Miquel Sellarès

Editorials:

A qui fa nosa Eslovènia?

Cal dir prou

L'Opinió Catalana
Salvador Balcells, Jaume Bosch, Raimon Carrasco, Jordi Casas,
Antoni Castells,
Joaquim Ferrer, Josep Huguet

Cròniques "nacionalistes"

ERC, com un volcà

L'estat de la nació sense Estat, en un llibre

Les Illes oblidades

Homenatge a Manuel de Pedrolo

Reunió a Montserrat sobre les Bases de Manresa

1r Cicle Debats Oberts -1991-

- Dels Ajuntaments al Parlament: perspectives

- Medi ambient: la nació i els continguts

Diada nacionalista del Pi de les Tres Branques

Entrevista:

Mateu Morro: El Muncipi i la Nació

Xavier Duran

Tribuna:

Societat viva i Estat democràtic

Miquel Esquirol i Clavero

Temes a debat: *El Muncipi i la Nació*

Catalunya comença als ajuntaments

Josep M. Culler

Muncipi i Nació

Joaquim Nadal

Textos:

Intervencions al Pi de les Tres Branques

Miquel Sellarès

Josep Miró i Ardèvol

Dossier internacional:

Eslovènia. El rerefons històric de la ruptura amb Iugoslàvia (1941-1986)

Jordi Baneres

Llibres:

Hemeroteca: